

УДК 633.16:631.527

Лисенко А. А., аспірант

Гудзенко В. М., доктор. с.-г. наук, с. н. с., заступник директора з наукової роботи, завідувач лабораторії селекції ячменю Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України

E-mail: lisenkoana89@gmail.com

СТУПІНЬ ФЕНОТИПОВОГО ДОМІНУВАННЯ ТА КОМБІНАЦІЙНА ЗДАТНІСТЬ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО ЗА ЕЛЕМЕНТАМИ СТРУКТУРИ ВРОЖАЙНОСТІ

Ефективність гібридизації для створення перспективного вихідного матеріалу значною мірою залежить від вдалого підбору компонентів схрещування. У зв'язку з цим практичне значення має інформація щодо характеру успадкування та комбінаційної здатності елементів структури врожайності. З цією метою в 2018/19 р. проведено дослідження батьківських компонентів та 24 F_1 отриманих у неповній топкросній схемі. Структурним аналізом встановлено, що за продуктивним куцінням позитивним наддомінуванням характеризувались десять комбінацій ('Тітус' / 'Паладін Миронівський', 'Абориген' / 'МІП Корсар', 'Scarpia' / 'МІП Корсар' та ін.), проміжним успадкуванням – одна, негативним наддомінуванням – 13. За кількістю зерен у головному колосі позитивне наддомінування виявлено в шести комбінацій ('Тітус' / 'Паладін Миронівський', 'Абориген' / 'МІП Корсар', 'Scarpia' / 'МІП Корсар' та ін.), позитивне домінування – двох; проміжне успадкування та негативне домінування – шести, негативне наддомінування – чотирьох. За масою 1000 зерен позитивне наддомінування відмічено в 12 комбінаціях ('Scarpia' / 'МІП Корсар', 'Федор' / 'МІП Гладіатор', 'Айвенго' / 'МІП Ясон' та ін.), позитивне домінування – семи, проміжне успадкування – чотирьох, негативне наддоміну-

вання – одній. За масою зерен з рослини ступінь фенотипового домінування мав наступний характер прояву: позитивне наддомінування у семи комбінацій ('Тітус' / 'Паладін Миронівський', 'Scarpia' / 'МІП Корсар', 'Абориген' / 'МІП Корсар' та ін.); позитивне домінування – трьох; проміжне успадкування та негативне домінування – чотирьох, негативне наддомінування – шести.

Високі ефекти загальної комбінаційної здатності (ЗКЗ) відмічено за продуктивним куцінням у генотипів ячменю озимого 'Scarpia', 'Абориген', 'Maubrit'; за кількістю зерен з головного колоса – 'Maubrit', 'Федор', 'Паллідум 5110'; за масою 1000 зерен – 'Айвенго', 'Самсон'; за масою зерна з рослини – 'Scarpia', 'Maubrit', 'Федор', 'Паллідум 5110'. Високу ЗКЗ за всіма досліджуваними елементами структури врожайності відмічено в сорту 'Titus'. Серед тестерів високі значення ЗКЗ виявлено за продуктивним куцінням у сортів 'МІП Дарій', 'МІП Корсар', 'Паладін Миронівський'; за кількістю зерен у головному колосі – 'МІП Дарій', 'МІП Статус', 'Паладін Миронівський'; за масою 1000 зерен – 'МІП Корсар', 'МІП Гладіатор'; за масою зерен з рослини – 'МІП Дарій', 'МІП Статус', 'Паладін Миронівський'. Отримані в 2018/19 р. особливості за успадкуванням та проявом ЗКЗ буде перевірено в 2019/20–2020/21 рр.

УДК 631.524:633.854.78

Литяга О. Ю., аспірант

Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України

E-mail: oleksandrityaga1993@ukr.net

ВПЛИВ ФРАКЦІЙНОСТІ ПОСІВНОГО МАТЕРІАЛУ СОНЯШНИКУ НА ЙОГО ФЕНОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ

Враховуючи те, що соняшник одна з найголовніших сільськогосподарських культур України і використовується в багатьох сферах, починаючи з медицини і закінчуючи харчовою промисловістю, то є потреба в проведенні аналізу та встановленні продуктивності рослин батьківських компонентів соняшнику в залежності від крупності насінневого матеріалу, так як це дасть змогу більш ефективно використовувати дрібну фракцію.

В процесі нашої роботи були залучені наступні батьківські компоненти гібридів соняшнику: стерильні аналоги – ЗЛ42А, ЗЛ62А, ЗЛ82А, ЗЛ96А, ЗЛ100А; лінії відновники фертильності пилку – ЗЛ5СВ, ЗЛ6/2В, ЗЛ134В, ЗЛ201В, ЗЛ678В, СМГ2В. Провівши аналіз даних 2019 року, щодо швидкості проходження фенофаз в

залежності від фракційності посівного матеріалу соняшнику були отримані наступні результати:

Особливості проходження фенофаз у стерильних ліній з'ясували, що самі ранні строки сходів (17.05.19) спостерігаються у ліній ЗЛ42А (фр. 2.8 та 2.2), ЗЛ62А (усі фракції), ЗЛ82А (2.8, 2.2, 2.0, 1.8), ЗЛ96А (2.8 та 2.2), а лінія ЗЛ100А проросла пізніше за всіх. Початок цвітіння (04.07.19) (10% зацвітих рослин) раніше розпочався у ліній ЗЛ42А (фр. 2.8 та 2.2) та ЗЛ82А (усі фракції). 100% зацвітання рослин соняшнику (07.07.19) раніше відбулося у лінії ЗЛ42А (фр. 2.8 та 2.2). Фізіологічна та господарська стиглість раніше пройшла у - ЗЛ42А. Отже, щодо проходження